

hatalmazást adni méltóztassanak. Önként értetődik, hogy ha időközben szerény jövedelmünk által meghatározott munkakörünk tágítására, nagyobb alkotásokra alkalom nyílik, nem fogjuk elmulasztani, hogy a t. Bizottság határozatát külön kikérjük.

A számvizsgáló bizottság behatóan foglalkozott kezelésünk és számvitelünk vizsgálatával. Jelentését van szerencsénk előterjeszteni, kérve, hogy az elmúlt 1904. és 1905. évek kezelése tekintetében nekünk a felmentvényt megadni és az 1906. évi költségvetést elfogadni méltóztassék.

Kelt Budapesten, 1906. évi június 11-én.

Az országos magyar izraelita közalap tisztikara nevében :

Dr. Mezey Ferencz s. k.
biz. jegyző.

Mezei Mór s. k.
biz. másodelnök.

A számvizsgálók *Kohner Zsigmond* és *Weisz Berthold* voltak.

A bizottság a tisztikar jelentését helyesléssel vette tudomásul, a felhatalmazást megadta és magát néhány taggal kiegészítette.

A ZSIDÓK A TÖRTÉNELMI JELSZAVAKBAN.

Korunkban virágzik a jelszó, minthogy a legalkalmasabb a nagy tömegek megmozgatására, melyek hosszú elméleteket nem vesznek be. Egy csillogó szó többet ér nemcsak egy könyvnél, hanem egész könyvtárnál, különösen ha az a szó sok színt játszik, úgy hogy mindenki megtalálja benne a kedvelt színét. Más szóval mindenki azt érti alatta, amit szeret, ami jól esik neki. Minden meghatározásnál és fejtegetésnél világosabban mondhatjuk meg, hogy mi a jelszó, ha a közelmúltból két példát idézünk. *Darabont, passiv resistentia*. Ez előtt csillogott a »törvény, jog és igazság«, jelenleg a »nemzeti korszak« és a kettő között sötétlett *Chlopy*. Ezeket természetesen nem politikai célzathoz hozzuk fel — ez teljesen távol áll tőlünk — hanem csupán annak illusztrálására, hogy mi a jelszó és hogy mily döntő hatása van a tömegek lelkére.

A koponyamérések azt mutatják, hogy az európai zsidók már nem tartoznak a sémi, hanem az európai embertípushoz.

Midőn sok év előtt a müncheni egyetemen egy hazai zsidó hallgató koponyáját anthropologiai kutatások alkalmával megmérték, ugyanezeket a méreteket találták. Ennek a lelkes hazafi annyira megörült, hogy izibe jelentette egy felekezeti lapnak »Én kazár vagyok« cz. cikkben. Az Egan-féle »kazár« forgalomba jövele után bizonyára elégette zseniális produktumát, még mielőtt bejelentette a parokhián a »kazárok« közül való kilépését.

Mikor az »Üsd a zsidót« elkopott, nagyúri pártfogói a *magyar föld, fajmagyar, szövetkezet, improduktív munka és keresztény állam* szürét adták reá. A »kivándorlás« és »szövetkezet« hangoztatása sem egyéb a zsidók üldözésére kitalált tetszetős jelszavaknál. A »demokrata« nevet a hazai sajtó álszabadelvű organumai az által iparkodtak kompromittálni, hogy a zsidó szóval azonosították, beszélvén a »mádi demokratá«-ról és hasonló jókról.

E pár hevenyészve összehordott példával csupán nyelvünk ez irányú jelenségeire utalunk abban a reményben, hogy akad majd hivatott kutató, ki a zsidókra vonatkozó hazai jelszavakat az irodalomból és a napi sajtóból összegyűjti és megvilágítja. Igen tanulságos lesz és ad oculos fogja demonstrálni, hogy a régi faj- és felekezeti gyűlölet miként változtatja köntösét a divatos szellemi áramlatok szerint.

Az angol Darwin kutatásaiban az állatvilág megfigyeléséből indult ki és fajelméletét konkrét tényekre építette fel. De némely német követőjében — tudva vagy nem tudva — a zsidógyűlölet dolgozott. Ez rávezette arra az elméletre, melynek népies, egyidőben nálunk is népszerű formulája az volt: Nem a vallás, hanem a faj. Egészen bizonyos, hogy sok más politikai és társadalmi jelszó, melyek történelmi vagy nemzetgazdasági vagy más tudományos jelmezben jelentek meg az európai népek forumán, közös anyától, a régi zsidógyűlölettől eredtek. Származásukat természetesen gondosan titkolták, hogy a népek ne ismerjenek rá a felekezeti gyűlölködésre, erre a vén boszorkányra, mely reájuk annyi csapást mért.

A németek, kik mindent kutatnak, a jelszavakat is alaposan tanulmányozzák és egy újabb könyvben (Ladendorf, *Historisches Schlagwörterbuch*, Strassburg—Berlin 1906) már másfélezer van összegyűjtve. Ezek közül kiszedjük azokat, melyek

a zsidókra vonatkoznak, vagy velük összefüggésben állanak. A gyűlölet találékonyságának és változatosságának eme termékei itt ábécé sorban következnek.

Az első helyen természetesen az »antisemita« áll, amint már a talmud mondja: »Ki a zsidókat üldözi, vezér lesz«. Ezt a szót Marr W. alkotta 1879 táján és csakhamar átment a francia és angol nyelvbe. Az »antisemitizmus« harci szó alatt indult meg a zsidóellenes agitáció Stöcker vezérlete mellett, melynek már 1880-ban volt eredménye: számos röpirat, a birodalmi gyűléshez beadott kérvény és a megalakult »Antisemitenliga«. A mozgalom ellenzőit a »Philosemit« szóval igyekeztek kompromittálni. Nietzsche 1886-ban így nyilatkozott: »Ich bin noch keinem Deutschen begegnet, der den Juden gewogen wäre, ... so unbedingt auch die Ablehnung der eigentlichen Antisemiterei von seiten aller Vorsichtigen und Politischen sein mag« (VII, 218).

Az »antisemitizmus« ikertestvére a »keresztény-soczializmus«, melynek Stöcker az atyja és korszerű jelszóként először az 1878-ban Berlinben megalakult »Christlich-soziale Arbeiterpartei« használta. Csakhamar kivált egy csoport, amely a gyűlöletet egymagában nem tartotta elégségesnek a tömegek maszlagolására és a »national-social« jelszóval próbált szerencsét. A »keresztény állam« azonban nem az antisemiták találmánya, mert már a XVIII. században járta. De 1843-ban már a zsidókkal kapcsolatban emlegetik. A »Grenzbote« (1843. évf. 1057. lap) így szól: »Das hebräische Geld ist im christlichen Staate von jeher ein guter Leckerbissen gewesen«. Hasonló jelszó a »Praktisches Christenthum«, melyet Bismarck 1881 ápr. 2-án Bamberger zsidó képviselő ellen tartott polemikus beszédével hozott forgalomba, de éle nem irányult a zsidók ellen, hanem inkább pozitív tartalommal bírt, amennyiben a munkásosztályra vonatkozó törvényeket jelölte meg.

Miután a nemzetközi munkáspártot »rothe«, a nemzetközi klerikális pártot »schwarze Internationale« névvel bélyegezték meg, 1876-ban Willmann K. közrebocsátott egy röpiratot, melynek címe »Die goldene Internationale«, amelylyel a zsidó magas pénzügyi köröket illette. Marr W. »Der Sieg des Judentums« (1879, 44. l.) így gúnyolódik: »Die goldene Internationale kennt eben so wenig ein Vaterland, wie die

schwarze und rothe«. Lagarde, az ismert theologiai tanár, az »Alliance Israelite«-re alkalmazta a »Jüdische Internationale« jelszót, de ez Ladendorf szerint (143) nem talált visszhangra.

Tiszta német találmány a Hep, Hep!, melyről (120) ezt olvassuk: »Ursprünglich ein namentlich in Mitteleuropa heimischer Lockruf für Ziegen, der seit 1819 zum leidenschaftlichen Hohn- und Hetzruf gegen die Juden wurde, denen ja ein Ziegenbart oft nachgesagt wird«. A Grenzboten (1843, 1471) a következő szavakkal kelt ki a mozgalom ellen: »Ein feiger Pöbel, wenn er einmal emeutirt, fängt damit an, dass er am Judenquartier sein Muthchen kühl und seinen kleinen Muth übt; der grosse *furor teutonicus* von 1819 hat auch seine Marsellaise hinterlassen, das berühmte »Hep, Hep!« welches damals durch ganz Deutschland scholl.« Két könyv czimében is szerepel a szóban forgó gúnyszó.

Közel esik hozzá a szótárban a »Hetzkapläne«, de eredetére nézve nincs összefüggésben a zsidókérdéssel. Ez természetes, mert nem a zsidók ellen, hanem csak a zsidók mellett lehet használni. Bismarck alkotta ezt a röpke szót 1875 márczius 18-án a katolikus alsópapság ellen, amely a kancellár politikai terveinek útjában állt. Nálunk újabb időben a néppárti »heczkáplánok« járják.

Az emancipációról, melynek hosszú története van, e cikk keretében nem szólhatunk. Ladendorf is a »Judenemancipation«-nak csupán a legrégebb felemlítéseit jegyzi fel. De szólhatunk a »zsidó állam«-ról. A »Judenstaat« nem Herzl találmánya és nem is azt jelentette, amit a czionista mozgalom óta alatta értenek. Először 1783-ban Michaelis ismert göttingai orientalista használta a zsidók ellen. Midőn Dohm, Mendelssohn kortársa és barátja, javaslatokat tett »a zsidók polgári javításáról«, iratának birálatában M. szóról szóra így nyilatkozott: »Stände gar den Juden frei, Äcker oder adelige Güter an sich zu kaufen, und reiche Juden, die in anderen Ländern nicht dergleichen Rechte hätten, wünschten ihr Geld anzulegen, so würden sie unsere Deutschen auskaufen, und dann hätten wir den wehrlosesten und verächtlichsten Judenstaat.« A szó hatékony volt és nem csoda, hogy a porosz nemesség felkapta és a porosz állam regenerátora ellen használta. Stein miniszter ellen dörögtek a főnemesek, ki »vakmerő idegen létére

Nagy Frigyes államát modern zsidóállammá« akarja átváltoztatni. Szóval már 100 év előtt is zsidónak nyilatkoztattak ki minden reformot, amely a nép szélesebb rétegeire terjedt ki. A socializmus is »zsidó« és minden, ami vele összefügg, általános szavazati jog stb. Nincs semmi új az ég alatt.

A »Gründer« szó a nagy »Krach« idején vált megbélyegző jelszóvá. Minthogy ez a gazdasági csapás az újabb antisemita mozgalom megindulása előtt történt, a felkapott jelszó nem bírt zsidó mellékízzel. Egy lustrummal később minden zsidó koldus »Gründer« lett volna, különösen a »zsidó gyerek«. A »Klassenkampf« ugyanezen okból mint zsidómentes jelszó indult hódító útjára. A »koszmopolita« sem a zsidóra lett szabva és csak később lett rákenve, mint minden szó, amely a nép nyelvében gyűlöletes értelmet kapott. A »Krämervolk« pl. eredetileg az angolokat jelentette. A zsidók ellen kiadott jelszavak meglehetősen számban vannak, de kevés a mellettök kiadott jelszó. Ilyen pl. a »Judenschmerz«, melyet a »Weltschmerz« mintájára valószínűleg Börne alkotott. Zsidóérdekű jelszavak még a *Pleite, Presse, Rassenkampf* és *Schmock*.

Ha a német jelszavak történetét vesszük szemügyre, azt látjuk, hogy ezek efemer virágok, melyek époly hamar elhervadnak, amily hamar kinyíltak. A szomorú, de nem meglepő eredmény az, hogy a jelszavak között a legszívósabbak a zsidók ellen forgalomba hozottak: a szeretetet hirdető népek között csak a gyűlölet állandó. Akad közöttünk is itt-ott romlott szív, melyben gyűlölet, még pedig tisztára zsidógyűlölet lobog. Szánalmas tulajdonosaikat az itt közölt jelszavak sorozata talán gondolkodóba ejti és nem trágyáznak oly mezőt, amely nélkülük is bőven termi a dudvát.

A MAGYAR ORSZÁGGYŰLÉS JELENLEGI ÉS AZELŐTTI ZSIDÓ TAGJAI.

Az 1867. évi XVII. t.-cz. életbelépte óta most tizenkettedszer (az 1848-iki törvényeké óta tizenötödször) összehívott magyar országgyűlés képviselőházának *huszonegy* tagja zsidó. A volt *huszonhat*, valamint a meghalt ötöt számítva eddig 46 zsidó tagja volt a képviselőháznak. A mostaniak